

Izvorni znanstveni rad
UDK 811.163.42'282 : 811.163.42'373 ludbreška Podravina (497.5)
Primljeno 2013-07-07
Prihvaćeno za tisak 2014-02-12

DOPUNE RJEČNIKU SVETOG ĐURĐA (RJEČNIKU LUDBREŠKE PODRAVINE)

Stjepan Belović, Ludbreg - Đuro Blažeka, Zagreb

Sažetak

*Na temelju primjera korpusa novoskupljenih riječi iz Svetog Đurđa i Rječnika Preloga (u rukopisu) u prvom dijelu rada govori se o temeljnim načelima izrade rječnika razlikovnog leksika između bliskih mjesnih govora koji bi se radio nakon što je već izašao obimniji znanstveni rječnik nekog mjesnog govora, a skupljena je povećana građa iz nekog relativno bližeg i jezično bliskog mjesnog govora. U njemu bi bile izostavljene one riječi koje se ni po čemu relevantnom ne razlikuju od istovrsne riječi u "glavnom" rječniku. Na taj bi se način lakše pratili procesi širenja i rasprostranjenosti najrazličitijih jezičnih pojava iz područja semantike i tvorbe riječi, a ne samo općepoznatih jezičnih izoglosa koje se tiču uglavnom fonologije. U drugom dijelu rada iz korpusa novoskupljenih riječi iz Svetog Đurđa donosi se izbor najzanimljivijih riječi (bilo po cjelini izraza, bilo po zanimljivoj glasovnoj promjeni, bilo po zanimljivoj rečeničnoj potvrdi koja govori o nekadašnjem načinu života ili svjetonazoru).**

Ključne riječi: razlikovni (dijalektni) rječnik bliskih mjesnih govora; Sveti Đurđ /Prelog; ludbreška Podravina; fonologija, semantika, morfologija

1. Uvod

Prije pet godina u izdanju Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu objavljen je *Rječnik Svetog Đurđa (Rječnik ludbreške Podravine)* (Belović-Blažeka 2009.). Taj rječnik od 10.000 natuknica plod je moje višegodišnje suradnje s gospodinom Stjepanom Belovićem, umirovljenim ludbreškim učiteljem, pedagogom i istraživačem zavičajne baštine ludbreške Podravine.¹ U rječniku

* Rad u sklopu programa Kajkavskoga spravišča *Jezičnica kajkaviana*: programa dijalektoloških istraživanja i opisa nedovoljno istraženih kajkavskih govora

¹ Stjepan Belović: *Zavičajni sentiment*, Ludbreg 2008. Knjiga je koncipirana i ostvarena kao svojevrsni vodič kroz život Svetog Đurđa, od zemljopisnih i povijesnih opisa pa do navođenja

su očuvani svi slojevi ljudskog iskustva materijalne i nematerijalne kulture stanovnika toga kraja. Posebno su pomno birane rečenične potvrde koje su sve odreda iz živih komunikacijskih situacija. Stjepan Belović mi je nedavno poslao novih šestotinjak zanimljivih leksema i zamolio me da i njih znanstveno obradim i ovjekovječim u relevantnoj literaturi. Tu sam građu iskoristio tako da s pomoću jednog dijela u prvom dijelu ovoga rada inicijalno obradim problematiku “razlikovnih dijalektnih rječnika” prema leksiku drugih, relativno bliskih, govora i istaknem potrebu za izradu takvih rječnika, a u drugom dijelu radu napravio sam izbor zanimljivijih leksema iz novoskupljene građe koje nisam obradio u prvom dijelu, a koje zaslužuju da ostanu ovjekovječene u literaturi i tako budu dostupne budućim generacijama.

2. Razlikovni rječnik jednog mjesnog govora prema drugom, relativno bliskom, mjesnom govoru

Stjepan Belović mi je u proljeće 2005. godine predao popis od desetak tisuća riječi (po principu *riječ - značenje*) i zamolio me da ga pregledam i pomognem u objavi. Prvotna intencija gospodina Belovića bila je, kao i kod mnogih poštovatelja zavičajnih idioma koji nisu jezikoslovci, da se rječnik objavi prema jednostavnom načelu *natuknica – značenje*. Budući da imam povećano iskustvo u skupljanju leksičke građe kajkavskih govora, posebice međimurskog dijalekta u kojem sam skupio oko 50.000 riječi, prije nego što sam uzeo u ruke popis riječi pomislio sam kako u njemu neću vidjeti bogzna koliko meni nepoznatog leksika, posebice zato jer se radi o govoru koji je svojim fonološkim i morfološkim osobinama, a u relativnom smislu i geografski (12 kilometara), vrlo blizak preloškoj skupini govora – skupini međimurskog dijalekta u kojoj sam obradio oko 30.000 riječi. No vrlo sam brzo shvatio da nisam u pravu jer sam na svakoj stranici ugledao barem nekoliko riječi koje su mi bile potpuno nepoznate (posebice iz područja poljoprivrednog života), a broj riječi koje se odlikuju ili različitom tvorbom ili

pojedinih međaša u svekolikom društvenom životu sredine, ali i kao vodič kroz uobičajeni život ljudi toga vremena. Tako se kroz različite svakodnevnne poslove prati ljudski život od rođenja, vjenčanja do smrti, opisuju se poslovi koji su iziskivali veliki trud i odricanje svih ukućana te se na taj način stvara cjelovita slika obiteljskog života toga vremena. Knjiga kao takva izuzetno je vrijedan doprinos etnološkom proučavanju *fare* Sveti Đurđ jer nudi zaista obilje opisa, kako pojedinačnih uporabnih predmeta, tradicijskih poslova pa do samih običaja koji su određivali žitelje toga kraja. Autor je nastojao mnoge podatke potkrijepiti ili slikama ili crtežima te je time obogatio doživljaj za čitatelja, a stručnome oku pružio dodatnu potvrdu opisa. Ne čudi, zapravo, obilje takvoga materijala u knjizi kada se zna da je g. Belović utemeljio i prikupio najveći dio zavičajne građe cijeloga ludbreškoga područja koji se čuva u Pučkom učilištu u Ludbregu. (Iz recenzije prof. Dubravka Bilića)

nekom posebnom fonološkom osobitošću ili posebnom značenjskom nijansom u odnosu na srodne riječi u bliskim međimurskim govorima bio je doista iznenađujuće velik, i to tako da nisam uzimao u obzir sustavne fonološke razlike o kojima ću govoriti u idućoj točki. U tijeku izrade rječnika bilježio sam takve razlike i razmišljao o potrebi promišljanja metodologije izrade rječnika razlikovnog leksika bliskih govora. Pojam razlikovnog leksika² u dijalektnoj leksikografiji uglavnom upotrebljavaju dijalektni leksikografi u relaciji prema standardnom jeziku kad žele istaknuti da u rječnik neće uvrstiti riječi „koje su jednake standardnima“ (u vrlo širokom smislu te riječi). Izrada cjelovitog znanstvenog rječnika nekog mjesnog govora velik je i dugotrajan posao, a vrlo često je povezan i s vrlo realnim poteškoćama poput iznalaženja sredstava za objavljivanje. Čak i kad se nađu sredstva za objavljivanje, problem je daljnja prodaja rječnika jer osim uske znanstvene zajednice jedini potencijalni zainteresirani “konzumenti” rječnika govornici su toga mjesnoga govora, a znamo da je većina sela danas sastavljena od staračkih domaćinstava. Zato bi u slučajevima kad je već izišao obimniji znanstveni rječnik nekog mjesnog govora, a skupljena je poveća građa iz relativno bližeg i jezično bliskoga mjesnoga govora, svrsishodniji bio razlikovni rječnik u kojem bi bile izostavljene one riječi koje se ni po čemu relevantnom ne razlikuju od istovrsne riječi u “glavnom” rječniku. Na taj bi se način lakše pratili procesi širenja i rasprostranjenosti najrazličitijih jezičnih pojava iz područja semantike i tvorbe riječi, a ne samo općepoznatih jezičnih izoglosa koje se tiču uglavnom fonologije. Prostor međimurskog dijalekta podijeljen je na područja koja se razlikuju po sljedećim leksičkim izoglosama: *gl'òden / l'aćen, zd'enj / m'rzlj, mar'ostec* “nerast” / *kanž'òr, k'ocen* “okomak” / *r'ucek, r'užžjti* “kruniti kukuruz” / *l'upati, l'upec* “prečka na ljestvama” / *kuz'olec / šprl'ič, t'akuf / t'akšj*. Proučavanjem razlikovnog leksika bavili su se do sada stručnjaci uglavnom samo na razini razlika između hrvatskog, srpskog i bosanskog standardnog jezika,³ a nedostaje nam sustavnih istraživanja unutar različitih mjesnih govora hrvatskog jezika.

² “U rječnik je uvrštavan većim dijelom razlikovni leksik, tj. one riječi koje se i u izrazu i sadržaju razlikuju od književnojezičnih. To u dijalektnoj leksikografiji ima opravdanje, iako se u posljednje vrijeme zagovara cjelovit pristup prikupljanju leksika. Bilježenjem svih riječi, bez obzira razlikuju li se u čemu od književnojezičnih, dobiva se cjelovit leksički sustav pojedinoga govora u kojemu se mogu razmatrati različiti semantički odnosi kao što su polisemija, sinonimija, hiperonimija i dr.” MAREŠIĆ 2010.

³ Dobar pregled te tematike može se vidjeti u radu: DURIC 2010.

3. Kriteriji za izbor riječi u dijalektnom “razlikovnom rječniku” prema drugom mjesnom govoru

U takav razlikovni rječnik ne bi ulazile riječi koje se razlikuju samo po nekim općepoznatim fonološkim izoglosama koje su dosljedno provedene u jednom od obrađivanih govora, kao što su u ovom slučaju *n* // *ɲ*, *j* / *ʒ* (kao refleksi palatalnog *d*), prijelaz otvorenih samoglasnika u zatvorene pod utjecajem nazala // nema takva prijelaza. U drugim rječnicima ne bi se spominjale razlikovnosti poput: postoji *ɫ* u samoglasničkom inventaru // nema *ɫ* u samoglasničkom inventaru, refleksi slogotvornog *l* je *u* // refleksi slogotvornog *l* je *o*, protetsko *j* ispred *o* // nema protetskog *j* ispred *o*, otvorenost nekog *e*- ili *o*- samoglasnika // zatvorenost nekog *e*- ili *o*- samoglasnika, diftong / monoftong... No ni takve razlike ne treba isključiti ako je riječ samo o pojedinačnim primjerima kao što su *v'ĕnec* / *v'inec* i ako one nose neku semantičku razliku. U Prelogu je *v'ĕnec* “vijenac općenito”, a *v'inec* samo “pogrebni vijenac”. U drugim bliskim mjesnim govorima ta opreka nije zabilježena.

4. Vrste razlikovnosti:

Za potrebe ovog rada napravio sam sedam (7) kategorija razlikovnosti. U daljnjim istraživanjima sigurno će ih se pojaviti i mnogo veći broj, no za opseg ovoga rada i to je dovoljno.

- a) različiti tvorbeni nastavci (*c'icek* / *c'ĕckec*)⁴
- b) dolazi do određene glasovne promjene / ne dolazi do određene glasovne promjene (*c'erĕkva* / *c'irkva*)
- c) leksemi koji su onomatopeje s istim značenjem, a različitim planom izraza (*kv'apatĭ* / *čv'apatĭ*)
- d) leksem u tom značenju nije zabilježen u drugom mjesnom govoru (*č'oniĭti se* “voziti se čamcem” / -----)
- e) potpuna ili djelomična pseudoanalogonomija (*dĭh'oĭe* „začin“ / *dĭh'oĭe* “kozmetika”)
- f) za isto se značenje u jednom mjesnom govoru upotrebljava jedan leksem, a u drugom mjesnom govoru drugi (*črvut'očen* “crvotočan” / *črvuj'ĕden*)
- g) različit rod (*r'eĭm* / *r'eĭma*)

⁴ Prvo, donosim primjer iz Svetog Đurđa.

5. Izabrani primjeri iz razlikovnog rječnika Svetog Đurđa i Preloga

Svaku sam kategoriju oprimjerio s nekoliko primjera. Najprije se donosi cjelovito obrađen leksem iz govora Svetog Đurđa, a zatim se u zagradi opisuje situacija u govoru Preloga.

BRAČA [br'oč̑a br'oč̑e] *m* naziv iz poštovanja za najstarijeg muževog brata. ♦ Sn'ęhe sų m'oževųm 'ocų i m'aterj gųv'orjle j'apa i m'ama, a st'arešemų br'atu br'oč̑a. (PRELOG br'ača *zb. im.* < br'at) (e)

CICEK [c'icek c'iceka] *m* HIP. < c'ęcek. ♦ N'ačevj d'ękljčj sų p'očelj c'icekj r'ostj, a st'opram je navrš'ila dvan'ojst l'ęt. (U Prelogu je c'ękec.) (a) (b)

CIGLIN [c'igljn c'igljna] *m* opeka. (U Prelogu je c'igel.) (a)

CIRKVA [c'ęrkva c'erkve] *f* crkva. (U Prelogu je c'irkva - nije došlo do sekundarnog jata od i ispred r.) (b)

CUC CUC [c'uc c'uc] *uzv.* uzvik za poticanje djeteta na mokrenje. ♦ Pų n'očj nam'ęčem d'ęčeca na k'ohljčų i p'or p'ot vel'im c'uc c'uc i 'un se bez s'ę br'ige pušč'i. (U Prelogu je p'is p'is.) (c)

ČONITI SE [č'onjtj se č'onjm se] *adj.* voziti se čamcem. ♦ Dųk sų n'ę napr'avlj j m'osta, smų se pr'ęk Dr'ove č'onjlij. (U Prelogu nije zabilježen taj glagol.) (d)

ČRNINA [črn'ina črn'ine] *f* 1. crnina, žalobna odjeća. ♦ N'ęgda sų ž'ęne d'okše n'osjle črn'inų. 2. crno grožđe. ♦ Črn'ina v'ęč dųzr'ęva. (U Prelogu nema značenja 2., a za crno grožđe upotrebljava se imenica č'rnų koja je nastala supstantivizacijom pridjeva. ♦ Č'rnų smų v'ęč pųj'elj.) (e)

ČRVOTOČEN [črvųt'očen črvųt'očnųga] *adj.* crvotočan. ♦ T'ọ dr'ęvų je črvųt'očnų. (U Prelogu je črvųj'ęden.) (f)

DIHALJE [djh'ųle djh'ųla] *n* začin. ♦ Č'urke sų vam b'aš n'ę j'oko t'ęčne. jzgl'eda da vam je sfal'elj djh'ųle da ste je nad'ęvali. (U Prelogu je djh'ųle kozmetika. ♦ Pr'ęveč sj sj djh'ųla d'ęla n'ọ se. 'Očem se zad'uštj.) (e)

DURCUG [d'urc'uk d'urc'uga] *m* propuh. ♦ Dųk je B'olta b'il m'alj, pųt'egel ga je d'urc'uk t'ak da mų j'oš v'ę l'alųfka stųj'i na j'ędnų str'on. (U Prelogu nije zabilježen taj germanizam već samo domaća riječ pr'opųh.) (f)

FČINITI [fč'injtj fč'injm] *pf.* učiniti. ♦ K'ųkų p'ot mj m'oj Fr'anc zn'ọ

n'ekaj g'rduga fč'inijti, a j'q sij r'ajšj zamag'odim nek bi se sv'odila. (*U Prelogu je fč'inijti 'začiniti'*: Sl'abu sij fč'inij j'uhu.) (a)

FEJRONT [f'ejrunt f'ejrunta] *m* 1. *završetak posla*. ♦ M'i bi v'ęč sej'otvum b'ilij f'ejrunt da nam je n'ie C'ifra zbet'ęžela. 2. *završetak radnog vremena*. ♦ Duđ krčm'or r'ęče „F'ejront!“, s'i pij'oncij se m'oraju d'imu puđbr'atij, m'akar jim je n'ie pr'af. (*U Prelogu je f'ajrunt. Ne mijenja se a u ę ispred j u toj riječi. Inače je ta promjena česta, npr. d'ej, fkr'ej, n'ej*) (b)

GNOJŠČINA [gn'ojščina gn'ojščice] *f* *gnojnica*. ♦ S'osadam se zašt'opala c'ief za gn'ojščinu pak su ju z d'ogem žel'ezum uđšt'opali. (*U Prelogu je gn'ojščina.*) (a)

HARIJAK [h'arijak h'arijaka] *m* *vragolan*. ♦ T'ie h'arijak je b'il vr'ožij'oš duđ je d'ęčec b'il. (*U Prelogu postoji imenica s istim korijenom, ali samo za žensku osobu: harij'ętka*) (g)

HASNETI [h'asnetij h'osnij, imp. h'asni, prid. rad. h'asnel, h'osnela, h'asnelij] *impf. raditi nešto korisno*. ♦ J'ona je d'anguba k'oja c'iele buđuv'iętne dn'eve n'ist ne h'osne, s'amu se pu s'elij st'ęple. (*U Prelogu je značenje „koristiti“, ali samo od strane nečeg neživog: ♦ Tij'aj h'osnij u t'e tabl'ięte?*) (b)

HLENCATI [hl'encatij hl'encatij] *impf. jecati*. ♦ J'oš sam n'ikuga n'ie č'ul t'ak hl'encati k'ak K'atu da jij je m'ama hm'rla. (*U Prelogu nije zabilježen taj glagol.*) (d)

HMENJATI (SE) [hm'ęnatij (se) hm'ięnam (se)] *impf. mijenjati se*. ♦ Da smu se hm'ęjali za kuđ'ile, Dr'ošij sam j'oš n'ekaj pen'es d'ol 'iber. (*U Prelogu je m'ięnatij se. Nije jasno značenje prefiksacije toga glagola u Svetom Đurđu.*) (b)

HORA [h'ora h'ore] *f* *situacija u kojoj treba žurno djelovati*. ♦ V'ę je h'ora za puđprav'itij k'rmu, n'iemamu č'as puđsed'ovati. (*U Prelogu je h'ura, i to u 3 značenja: 1. oluja. ♦ H'ura je d'ošla. ♦ Spr'ovlja se h'ura. 2. napeta situacija. ♦ Tr'e puč'akatij ka pr'ejde h'ura pa 'unda v'idetij k'aj buđmu. ♦ N'ej d'elatij h'uru! ♦ K'akvu h'uru je zd'igel. 3. žurba. ♦ St'anij se pr'edij ka n'am u v'urij.*) (b) (e)

HURMALIJA [hurmali'ija hurmal'ije] *f* *nepodopština*. ♦ N'ej v'ę zv'ožatij n'ikakve hurmal'ije nego se h'odij v'učij ij p'isat z'adaču. (*U Prelogu je hamal'ija.*) (b)

JAPEK [j'apek j'apeka] *m* HIP. DEM. < j'apa. ♦ T'ęšku je d'ęcij duđ m'ala ušt'onejij bez j'apeka, a m'ama sij dr'uguga n'ojde. (*U Prelogu je j'apek samo hipokoristik od j'apica "djed".*) (e)

KAJDER [k'ajder] *uzv. nego što*. ♦ K'ajder da je pr'ova B'oža 'istjina t'o k'aj se za Fr'anco pu s'elj prepov'eda! (*U Prelogu se u tom značenju upotrebljava uzvik negu k'aj*). (f)

KOBOCATI [kub'ocati] *kub'ocam* *impf. kretati se teškom mukom*. ♦ J'ega č'udaj ž'en k'oje puđ st'ore dn'eve, k'ak r'ace, pu gr'untu kub'ocaju. S'igurnu je s'j'ote k'oči f'ejst buł'iju. (*U Prelogu nema tog glagola, ali ih postoji čitav niz koji se odnose na različite vrste teškog hoda, npr: g'ebati se, g'rbatij, hl'empatij, šl'opati, klep'indriťi, kl'očiti...*) (f)

KOMERITI SE [kum'eriťi se 3. kum'eri se] *impf. početi se oblačiti - o vremenu*. ♦ M'oralj buřu 'itj k'rmu puķ'upčati. P'očelų se kum'eriťi, k'aj ju n'eđ d'ješč nam'očil. (*U Prelogu je kum'oriťi se*) (b)

KOSTURITI SE [kust'uriti se kust'urim se] *impf. junačiti se*. ♦ J'ožek se med p'uckamj kust'urij k'ak p'efček, a duķ d'ojde ne'eče j'akšj, m'om d'imų uťk'urdj. (*U Prelogu nije zabilježen taj glagol.*) (f)

KRIŠČATI [kr'iščati] *krišč'i* *impf. derati se*. ♦ Šk'olci na 'odmųru krišč'iju k'ak da se sv'odiųu, a s'amų se 'igraų. (*U Prelogu je kr'ičati. Sekundarno š u glagolu iz Svetog Đurđa zanimljiva je pojava izazvana željom za jačom onomatopejnošću.*) (b)

KVAPATI [kv'apati] 3. kv'opa, *imp. kv'opaj, part. perf. act. kv'apal, kv'opala, kv'apalu, sup. kv'apat*] *impf. kapati*. ♦ Duķ se str'ehe kv'apale, m'i smų s'j t'rgalj sv'eče puķ smų jh cm'ukalj. (*U Prelogu je čv'apati.*) (c)

LEBIVI [leb'ivij] *leb'ivųga* *adj. krt - o mesu*. ♦ D'eća su r'ajšj m'ela leb'ivu m'esų, a st'orcj su š'teli m'asnų, 'unų kaj d'rfče. (*U Prelogu je l'ojšj.*) (f)

MERIKA [M'eriķa M'eriķe] *f Amerika*. ♦ N'egda se š'ifum pr'iek dv'o t'jedne v'ozilų du M'eriķe. (*U Prelogu je Am'eriķa.*) (b)

MERIKANEC [Merik'onec Merik'onca] *m Amerikanac*. ♦ Fr'ajnk j br'at mų T'oma su l'etiřma ž'ivelj v M'eriķj. Duķ su d'ošlj v K'orlovec puħ'oditj r'odbjnu, puř'ošalj su se kak pr'ovi Merik'onci. (*U Prelogu je Amerik'onec.*) (b)

MERITI [m'eriťi m'erim] *impf. miriti*. ♦ S'elskj glav'or je m'oral m'eriťi puřv'ožene l'ude. (*U Prelogu je m'iriťi, a do sekundarnog jata nije došlo jer bi došlo do homonimije s glagolom m'eriťi "mjeriti"*). (b)

MIJEVATI SE [mij'evati se mij'evam se] *impf. mimoilaziti se u uskom prostoru*. ♦ V š'umj smų se mij'evalj t'ak da smų čez kl'ojeć prep'uščalj

natyv'arjene f'oringe, a pr'ozni smų č'ekalj da se 'unį zr'edaju. (*U Prelogu je mej'ovati se*) (a)

MINĐA [m'inža m'inže] *f* ženski spolni organ. ♦ J'ona je d'obrų zn'ola sv'oju m'inžu skų'istiti duk je ml'ajša b'ila. V'e jų v'ise m'uški neti ne gled'iju. (*U Prelogu nije zabilježena ta imenica, a u značenju ženskog spolnog organa upotrebljava se imenica c'uca.*) (f)

MOČJENK [m'očjenk m'očjenka] *m* jelo od kukuruznog brašna. (*U Prelogu je m'očnak. U Svetom Đurđu je došlo do prelaska ņ u oblik s anticipiranim j u slijedu jn, a zanimljivo je da se e iz tvorbenog nastavka pomaklo između j i n.*) (a)

NACIGATI [nac'igati nac'igam] *pf.* napraviti nabore. ♦ L'epše sų mi nac'igane k'ikle nego gl'at. (*U Prelogu je naf'odati.*) (f)

NAJNER [n'ajner n'ajnera] *m* devetka u kartanju. ♦ N'ajner je j'okų d'obra k'orta duk se 'igra na 'enc. Na j'p' aše s'aka dr'uga k'orta. (*U Prelogu je naziv za tu kartu dev'etka.*) (f)

NEJDZADNJI [n'eјdz'odji n'eјdz'odjega] *adj.* posljednji. ♦ P'rvį pre j'elų, n'eјdz'odji na d'elų. (*U Prelogu je n'ajz'odni. Ne mijenja se a u e ispred a u prefiksu za superlativ.*) (b)

NERETKO(MA) [n'er'etku(ma)] *adv.* nerijetko, prilično često. ♦ Na Puredj'p mi n'ešče v kų'uzi ner'etkuma kv'ora d'ela. (*U Prelogu ne dolazi navezak na taj prilog: samo n'eretku.*) (a)

NEROVOZA [nerų'ova] *f* nervoza, stanje živčane napetosti. ♦ Za Tr'ezų je n'e č'udų kaj jų lųv'i nerų'ova kad 'ima d'ešet kųm'odi d'eće. Tr'eba t'ułkų deč'urliju ũbl'eč'i, nahr'oniti i v r'edų drž'ati. (*U Prelogu je nerv'ova. U Svetom Đurđu je zanimljivo umetanje ũ između r i v.*) (b)

NESUMLJIF [nes'umlif nes'umlivuga] *adj.* koji nije sumnjiv. ♦ Taj'ić je l'ofcam nes'umlif, a pų m'eki jįm d'ivjač str'ełal. (*U Prelogu postoji samo konstrukcija n'e sumn'ivį: 'On įm je pul'icijį n'e sumn'ivį.*) (a)

NEVALJANI [neval'onį neval'onuga] *adj.* lijen. ♦ K'akų bų t'p č'ovek z j'ega ak je v'eč v'e t'ak neval'onį! (*U Prelogu je nevel'onį - dolazi do blaglasja s e iz prefiksa, a uz značenje koje je jednako onom u Svetom Đurđu, taj pridjev još ima i značenje 'koji nije za upotrebu'.* ♦ N'ekvų nevel'onų v'inų nam je nat'očil.) (b) (e)

NEVREDNI [nevr'edni nevr'ednuga] *adj.* neuredan, zapušten. ♦ T'p je n'e

št'unt k'ak su jim d'eca nevr'edna k'ak da n'ĕmaju v'odi pr h'izj. (*U Prelogu je n'ĕ kr'eden.* ♦ K'ak m'ore t'ak n'ĕ kr'edni d'ojti k m'ęšj?) (a)

OBOŽEVATI [ubuž'evati ubuž'evam] *pf.* obožavati. ♦ Ml'ajšj br'at je n'afćenj da ga s'i pu r'edu ubuž'evaju. (*U Prelogu je ubuž'ovati.*) (a)

OPRASNICA [oprasnica 'oprasnice] *f* krmača. (*U Prelogu je s'oprasnica.*) (a) (b)

OTKURDITI [utk'urditi utk'urdim] *pf.* PEJ. odjuriti. ♦ Duk je p'očelu g'rmetj, Sl'afku je ud str'oha utk'urdil d'imy. (*U Prelogu nije zabilježen glagol u tom značenju.*) (d)

POČOBRATI [puč'obratj puč'obram] *pf.* EUF. pokrasti. ♦ T'oty je l'ežj n'ekyga puč'obratj nek pl'unutj v š'ake j pušt'enu d'elatj. (*U Prelogu nije zabilježen glagol u eufemističkom značenju 'pokrasti'.*) (d)

POHLJUKNOTI [puhl'uknutj puhl'uknem] *pf.* naglo posrkati tekućinu. ♦ M'artj je puhl'uknul k'upjcy hut'ele duk sj z j'okum tr'epnul. V'ujna Št'efa je nav'ĕk p'rva j'uhy puhl'uknula, b'ila vr'oča ilj zd'ena. (*U Prelogu je pušl'oknutj.)* (c)

POPOKLI [pup'okli] *adv.* po prstima. ♦ Vu šk'olj buš t'i d'obil š'ibum pup'okli 'aky buš hm'ođj ilj n'aš n'ekaj zn'al. (*U Prelogu se u tom značenju upotrebljava prijedložni izraz pu š'epci.*) (f)

PRALIŠČE [pral'išće pral'išća] *n* uređeno mjesto na izvoru ili potoku za pranje rublja. ♦ Pul'onske ž'ene se na pral'išću v kur'itaj pr'ole pr'ežu j pl'ofte. (*U Prelogu je pral'išće "krpa koja je služila za pranju suđa".* ♦ T'o st'oru m'ajcu bum st'rgala za pral'išće.) (e)

PRAŠČE [pr'ošće pr'ošća] *m* prase. ♦ M'oja 'oprasnica vr'ĕdj č'udaj v'ise s pr'oščj, negu da sam ju br'ežu pr'odal. (*U Prelogu je pr'ose.)* (a)

PRERAMNATI (SE) [prer'amnatj (se) prer'amnam (se)] *pf.* I. TRANS. pripraviti. ♦ Prer'amnala sam tj p'ostelu. M'oreš 'itj sp'ot. II. REFL. pripremiti se za posao. ♦ M'oraš se zn'atj prer'amnatj s'akumu p'oslu. (*U Prelogu je prer'avnatj (se).*) (b)

PRŠNJAK [pršn'ok pršn'oka] *m* vrsta jednostavnog bezkvasnog kolača. (*U Prelogu je pršn'ača.*) (a)

RAJTATI [r'ojtatj r'ojtam] *impf.* naporno raditi. ♦ Sl'uge su pre g'azdj

c'ĕlų l'ętu r'ojtalj za st'on, k'oštj j j'an c'ajganj 'ancųk. (U Prelogu se u tom značenju upotrebljava glagol h'rmbatj.) (f)

RASTRLEŠČITI SE [rastrl'ĕščĭtj se rastrl'ĕščĭm se] **pf.** rasprsnuti se uslijed pada - o voću. ♦ V'ęter je st'ępel n'ęjl'ępše hr'uške t'ak da sų se rastrl'ĕščĭle. (U Prelogu je resprel'iščĭtj se.) (c)

RAZBEČARITI SE [razbeč'orĭtj se razbeč'orĭm se] **pf.** raspustiti se - o muškarcima. ♦ J'oš sam n'ĕ v'idla tv'ojega B'oltų t'ak se razbeč'orĭtj. (U Prelogu ne postoji imenica beč'or ni bilo kakva izvedenica od nje.) (d)

REUM [r'ęum] **m** reuma. ♦ M'artĭna je r'ęum zm'očil t'ak da se drų'i naj'ankraj. (U Prelogu je ř.r.: r'ęuma) (g)

SED CE [s'ęd c'ĕ] **interj.** uzvik za tjeranje kokoši u kokošinjac. ♦ S'ęd c'ĕ v k'otec! (U Prelogu je samo C'ĕ!) (a)

SHODATI SE [sh'odatj se sh'odam se] **pf.** nahodati se. ♦ N'ęgda sų se l'udj m'ęlj pr'ilikų sh'odatj. Ne n'ĕ b'ilų ĉ'udaj pec'iklĭnj, a za 'alte se n'ĕ nĭtj zn'alų. (U Prelogu je sh'odatj 'ushodati se'. ♦ Sh'odala sų kulj d'okturj, alj sų juj n'ikaj n'ĕ n'ašlj. U značenju iz Svetog Đurđa upotrebljava se glagol nah'odatj se) (E) (f)

SHRANITI [shr'onĭtj shr'onĭm] **pf.** utoviti. ♦ J'ęnuęa st'okĭl'oša bųmų shr'onĭlj z'o se, a dr'ugųęa za prųd'atj. (U Prelogu je prehr'onĭtj.) (a)

SKOPI [sk'opj sk'opųęa] **adj.** skup. ♦ 'Imam n'ękaj gr'aha za prųd'atj, a n'ęj ga št'el f'al d'atj. B'om puč'akal duk bų sk'opĭešj. (U Prelogu je sk'opj "škr". ♦ 'On tj je pr'ęveč sk'opj. N'ikaj tj n'a d'ol.) (e)

SMETLJIVI [smetl'ivj smetl'ivųęa] **adj.** pun korova. ♦ Ź'itų mj je j'okų smetl'ivų ud k'okųla, m'oralj ga b'omų pl'ętj. (U Prelogu je sm'ęten.) (a)

SOČIVO [s'očĭvų s'očĭva] **n** samo u □ vr'ožje s'očĭvų (nestaško). ♦ V'aš d'ęčec je vr'ožje s'očĭvų. S'ikam d'ospe j s'ę ft'igne. (Imenica s'očĭvų nije zabilježena u Prelogu, a i u Svetom Đurđu je unikalna komponenta samo navedenog frazema i nitko ne zna što znači sama za sebe.) (d)

SOMLJIČAVI [suml'ičavj s'uml'ičavųęa] **adj.** sumnjičav. ♦ Ud d'a sų ga un'ak g'rđų fk'anĭlj, k'um F'ilĭp je j'okų sumn'ičavj. (U Prelogu je sumn'ičavj.) (b)

SPATEK [sp'otek] **adv.** HIP. uzvik kojim se dijete potiče da ide spavati. ♦

V'ę pa m'oj d'ęćec sp'otek kaj v'ęlkj zr'oste! (*U Prelogu nema uzvika u tom značenju.*) (d)

SREDEK [sr'ędek sr'ętk] *m* *dio kruha bez kore*. ♦ D'ęca r'ajšj j'ęjy kųr'ice, a b'abjca j' d'ędek v'olijy sr'ętk. (*U Prelogu je to sred'ina.*) (a)

STEPATI SE [st'ępatj se st'ęplem se] *impf.* *skitati se*. ♦ J'ona se pų c'ęle dn'eve st'ęple pų s'ęlj. (*U Prelogu je pųt'ępatj se.*) (a)

STRINKA [str'inka str'inke] *f* HIP. < str'ina. ♦ 'Ivek je sv'ojųm str'inkųm s'akų j'utrų h'odal k'okųšam v p'išek p'rsta r'ivat da be z'ęznalj k'uļkų bų j'ęjci zneš'enų. (*U Prelogu je hipokoristik od str'ina str'injca*) (a)

SUHARLJIVI [sųharļ'ivj sųharļ'ivųga] *adj.* PEJ. *mršav*. ♦ T'ak je b'il sųharļ'ivj ka bj ga sk'orų v'ęter dn'esel. (*U Prelogu je sųhųt'ęrnj.*) (a)

ŠČUNJKATI [šč'ujnkati šč'ujnkam] *impf.* *tinjati - o bolu*. ♦ Pr'ękpred'ęfčerųm me z'op zab'olel j'j'oš mj v'ę pųm'alem šč'ujnka. (*U Prelogu se u tom značenju upotrebljava glagol kl'uvatj*: ♦ Z'op me n'ękak c'ęlj n'oč kl'uje.) (f)

ŠKOLEC [šk'olec šk'olca] *m* *školarac*. ♦ 'Imamų dv'ọ šk'očce j'č'udaj br'igi k'ak jh ũbl'ęčj j' ũb'utj. (*U Prelogu je škųl'oš i škųl'orec*) (a)

ŠKULJATI [šk'uļatj šk'uļam] *impf.* *pretraživati kako bi se nešto ukralo (sitne vrijednosti)*. ♦ Dųk je T'oma d'ošel k t'užj h'ižj, m'om je šk'uļal 'alj j'ęga k'aj za pųt'ęčj. (*U Prelogu je f'okšjtj.*) (f)

TEČIKA [t'ęčjka t'ęčjke] *f* HIP. DEM. < t'ęca. (*U Prelogu je t'ęčjka.*) (b)

TEPČIJA [tepč'ija tepč'ije] *f* *skitnja*. ♦ Č'ęm se ũž'ęniš, bų d'ošel kr'aj tv'ojųj tepč'ijj. (*U Prelogu je t'ępnava i tepeš'ija.*) (a)

TOLAŽITI [tųl'ažjtj tųl'ožjm, *imp.* tųl'ažj, *prid. rad.* tųl'ažjl, tųl'ožjla, tųl'ažjla] *impf.* *tješiti*. ♦ Da je s'osedom žreb'ička c'rkla, s'i smų je tųl'ažjlij. B'aš nam je b'ilų ž'al kaj sų b'okcj t'ak pr'ęšlj. (*U Prelogu je t'ožjtj.*) (b)

TREMPĻAVI [tr'ęmpļavj tr'ęmpļavųga] *adj.* *nespretan zbog prekomjerne težine*. ♦ T'ak je tr'ęmpavj ka se n'ęmre niťj na bjc'ikljny pel'atj. (*U Prelogu je tr'ęmpavj.*) (a)

TUKMEŠ [t'ukmeš t'ukmeša] *m* *tupan*. ♦ J'olžjn m'oš je t'akųf t'ukmeš ka se v n'išt ne r'azme, s'amų zn'ọ d'ęcy d'ęlatj. (*U Prelogu je t'okač.*) (a) (b)

TULJAFKA [t'ulǰfka t'ulǰfke] *f* obrub bunara. ♦ N'ekujǰi zd'ęncǰi sǰ m'ęli t'ulǰfke, a n'ękuje je zdenč'or űbz'idal s c'iglj. (U Prelogu je t'ulǰfka, i to u značenju "gornji dio šešira" ♦ M'oj škrl'ok 'ima vǰs'okǰ t'ulǰfkǰ.) (e)

UN [un unǰga] *z. on.* (U Prelogu je 'on.) (b)

VALJA [V'aǰa V'aǰe] *m* HIP. < V'alent. (U Prelogu je oblik tog imena V'alǰ.) (a)

VETERPANT [v'ęterp'ant v'ęterp'anta] *m* greda ili daska koja spaja krovšte radi zaštite od vjetra. (U Prelogu se to opisno naziva pr'ęčna gr'eda kr'ova) (d)

VIČEN [v'ičen v'ičnǰga] *adj.* vičan. ♦ M'oj z'ęt je n'ię v'ičen d'ęlatǰ na p'olǰ. (U Prelogu je v'učen. ♦ 'On je n'ię v'učen č'itańǰ.) (e)

VIŠE [v'iše] *m* više. ♦ 'on 'ima v'iše pen'es negǰ m'i. (U Prelogu se u tom značenju upotrebljava v'ęč. ♦ S'ę v'ęč ĩ v'ęč pen'es mǰ je tr'e. V'iše znači "na većoj visini".) (e) (f)

ZADOBE [zad'ǰbe] *adv.* na vrijeme. ♦ M'i smǰ zad'ǰbe k'rmǰ pǰspr'avǰlj. V'ę bǰ nam se na d'ięžǰ pl'ǰhala. (U Prelogu je popriložena sveza gdje je u osnovi imenica srednjeg roda, za razliku od Svetog Đurđa gdje je u osnovi imenica ženskog roda: zad'ǰba. ♦ Zad'ǰba smǰ d'ošlj d'imǰ pred d'ięžǰm.) (g)

ZAKREKOLITI [zakrek'olǰti zakrek'olǰm] *pf.* zapjevati u pijanom stanju. ♦ Dǰk sǰ se pǰn'apǰlj, t'ak sǰ zakrek'olǰlj k'aj je b'ilǰ g'rdo č'utǰ. (U Prelogu nije zabilježen glagol u tom značenju.) (d)

ZALIHA [z'alǰha z'alǰhe, L z'ǰljǰ] *f* zaliha. ♦ Za v'ę 'imamǰ d'ost ž'ita na z'ǰljǰ, alǰ m'ǰšča nam b'ǰ zm'ęjnkala. (U Prelogu je z'ǰljǰ *m.r.* ♦ 'Imaš k'aj pen'es v z'alǰhǰ?) (g)

ZDERJATI SE [zd'ęrǰati se zd'ęrǰam se] *impf.* izdirati se. ♦ M'ortǰ 'imaš š'ocǰ? Z'ǰtǰ se zd'ęrǰaš n'a mene? (U Prelogu je zd'irǰati se.) (b)

ZDRČIŠČE [zdrč'išče zdrč'išča] *n* strka. ♦ Pre R'okǰčevaj se n'ękaj h'udǰga dǰǰ odǰlj kad 'imajǰ t'akvǰ zdrč'išče. (U Prelogu se za to značenje upotrebljava imenica st'rka.) (f)

ZMROČITI SE [zmr'ǰčǰti se 3. zmr'ǰčǰ se] *impf.* smračiti se. ♦ N'ięmam v št'alǰ sv'ętla pǰk m'ǰram m'ǰrhǰ nap'ǰjǰ pr'ędjǰ nego se zmr'ǰčǰ. (U Prelogu je smr'ǰčǰti se.) (b)

ZLEČI [zl'ęčj zl'egnem] *pf.* donijeti na svijet - o životinji. ♦ Zaj'ica je zl'egla p'et z'ajčeki. (U Prelogu je sk'otiti). (f)

ZUMITI [z'umiti z'umim] *pf.* izumiti. ♦ K'aj je 'on v'ęč s'ęga z'umil, a n'ęje n'ikaj vr'ęden! (U Prelogu je iz'umiti: Gubljenje početnog nenaglašenog i u Prelogu nije tako dosljedno) (b)

ZUNKRAJ [z'unkr'aj] *prij.* s one strane. ♦ Z'unkr'aj Dr'ove je Mež'imurje. (U Prelogu je z'onkr'aj. U leksemu u Svetom Đurđu došlo je do promjene o > u ispred nazala.) (b)

ZVIŠKA [zv'iška] *adj.* iznad predviđene ili uobičajene količine čega. ♦ S'ę k'aj nam ubrud'i zv'iška, t'o bumu pr'odalj v štac'unu. (U Prelogu je zv'iška iznad predviđene ili uobičajene količine čega (u negativnom smislu). ♦ T'i sj nam t'u zv'iška. U pozitivnom smislu je oblik bez prefiksa: v'iška ♦ 'Imam n'ękaj v'iška pen'es.) (a) (e)

ŽMUKLER [žm'ukler žm'uklera] *m* nespretnjaković. ♦ N'ęsam zn'al da je J'akup t'akuf žm'ukler k'oj n'ikut n'ikam ne d'ospe. Ub'ęčal mj je da bu mj napr'avil št'iļa za sek'iru, a j'oš je netj dr'ęvu ne z'ębral. (U Prelogu je žm'ukleš, i to sa značenjem 'sitni prevarant'.) (a) (e)

6. Popis najzanimljivijih novozapisanih riječi iz govora Svetog Đurđa

Prikupljanje leksika nekog mjesnog govora posao je koji se nikada ne može završiti. I nakon što smo objavili veliki rječnik od desetak tisuća natuknica, gospodin Belović mi je slao nove riječi. Želeći ih ovjekovječiti u relevantnom znanstvenom časopisu, jedan sam dio obradio u dijelu ovog rada u kojem govorim o razlikovnosti između mjesnih govora Svetog Đurđa i Preloga, a od ostatka sam izabrao one najzanimljivije (bilo po cjelini izraza, bilo po značenju, bilo po zanimljivoj glasovnoj promjeni, bilo po zanimljivoj rečeničnoj potvrdi koja govori o nekadašnjem načinu života ili svjetonazoru).

BEDA [b'ęda b'ęde] *f* *bijeda, siromaštvo*. ♦ Pre n'ękujaj h'izaj je b'ila t'akva b'ęda kaj netj z'ahuda n'ęsu m'ęlj.

BLOŽEVO [Bl'oževu Bl'oževa] *n* *blagdan sv. Blaža*. ♦ Na Bl'oževu smu nuš'ilj g'obe na pušvet'ilu. 'Unda smu sj z j'imj k'odelj gl'utu duk nas je bu'ęla.

BOBONJEK [Bub'ojek Bub'ojka] *m* *naziv jedne male uzvisine u okolici Sv. Đurđa*. ♦ Na Bub'ojku su se g'oske i r'ace s'ončale duk j'im se v'iše n'ę d'olu na b'arj pl'avati.

BRAČATI [br'ačati br'očam, *imp.* br'očaj, *prid.* rad. br'ačal, br'očala, br'ačalu] *impf.* *okretati*. ♦ N'ęj n'oglu br'ačati k'ola k'aj se n'ęj v'os preh'itil. ♦ D'ošli smu br'ačati

k'rmu b'aš duk se d'ēžž sp'ustil.

CINKVAJS [c'inkv'ajs c'inkv'ajsa] *m* bijeli prašak za posipanje tijesne obuće. ♦ Š'uhe sam si napr'ošil s c'inkv'ajsom, ali sam s'ej'ednu šep'esal, t'ak su me t'iskale.

COLERICA [c'oleri'ca c'oleri'ce] *f* daska debljine jednog cola. ♦ Uđ c'oleri'ci mi je napr'ovleni f'ajermar na h'iži.

CPODNJI [cp'odj'i cp'odj'ega] *adj.* donji. ♦ T'ešku k'ošem t'rdu hr'onu. Na cp'odj'i l'alufki su mi s'ome šč'rbe.

CURETI [c'ure'ti 3. cūr'i, prid. rad. c'urel, cūr'ēla, cūr'elū] *impf.* 1. padati. ♦ Cūr'idu ti p'enezi z ž'epa. 2. kišiti. ♦ D'enes m'oram nac'ēpatī č'udaj d'rf. M'ortī bu z'utra c'urelo puk n'am mogel.

ČABRATI [č'obrati' č'obram] *impf.* krasti. ♦ Fr'anc j'oku 'oče č'obrati. S'e k'aj mu j'oči v'idiju, r'oke ne ust'oviju.

ČEZ [čez] *prij.* 1. kroz. ♦ 'Aku mi puš'odiš p'eneze, čez p'or dn'i ti v'rnem. ♦ Čez š'umu smu peš'očilj sk'orūm tr'i v'ure. 2. niz što. ♦ Čez Dr'ovu smu se sp'uščalī s č'onum bez v'egli. 3. preko. ♦ Duk smu se z š'ume vr'ačalī z v'ozum d'rf, j'edva smu zb'uhalī čez pu'trtī m'ostec.

ČIGA [č'iga č'ige] *f* vrsta jednostavne naprave za izvlačenje vode iz bunara. ♦ Hržen'ički m'aruf je b'il z l'ēve str'one c'este prama Sv'etum Ž'uržu. T'u su se p'asle kr'ave, a v'odu su jim vl'eklī z v'elkuga zd'ēnca na č'igu.

ČISTEC [č'istec č'isteca] *m* neoplođeno jaje. ♦ M'ojka nam je uđ č'isteci sp'ekla cvrtj'e.

ČAVEL [č'avel č'avla] *m* 1. čavao. ♦ St'al je na č'avei puk je d'obil u'trv'aje. 2. iscjedak iz nosa. ♦ S'oseduvi d'eci nav'iek z n'osa v'isiju zel'enī č'avli. N'ēmajū r'opčeke puk si je br'išeju z ruk'ovī t'ak da su jim s'ē m'asni. N'ēgda je pu'vl'ēčeju na n'ojze, ali jim se zač'as naz'oj nal'ukneju.

DELBA [d'ēlba d'ēlbe] *f* dioba. ♦ Pu j'opinj sm'rtī d'ēlba je br'aču pu'v'odila.

DABOGDO [dab'ogd'o] *uzv.* uzvik kojim se izriče dobra ili loša želja. ♦ Dab'ogd'o da se zag'otī 'un št'o bu n'ašu fkr'oženū č'uču ž'ri!

DODRETI SE [dudr'eti se dud'erem se] *pf.* poderati se do kraja. ♦ K'um N'oci se čez d'ogi ž'ivut t'u'kū nad'elal kaj se j'ednostavno d'odral.

DOFURATI [duf'urati duf'uram] *pf.* dopremiti veću količinu čega (materijal, roba...). ♦ D'ol si b'om duf'urati j'oš dv'oja k'ola d'rf i t'o bu nam d'osti čez c'ēlo z'imū.⁵

DOGOLA [dug'ola] *adv.* do gole kože. ♦ Sk'orūm s'em d'ēčecam su l'osi b'ilī uš'išanī du g'ola, m'akar su n'ē b'ilī vuš'ivī.

DOGOSTITI [dug'oštiti 3. dug'ošti] *pf.* doći u nepriliku. ♦ J'ampūt bu i t'ebī dug'oštīlū duk te n'ēgda na s'omo vlūv'im.

⁵ U govoru Svetog Đurđa to nije žargonizam u značenju iz današnjega govora mladih koji se koristi u svim kontekstima nekog prevoženja [dofurati bilježnicu, dofurati se na tulum], već isključivo u značenju dopreme neke veće količine materijala, robe..., i to ili nekim motornim transportnim sredstvom ili konjskom zapregom (furing'oši).

DOGOTA [dɔg'ɔta] *adv.* *dogrla*. ♦ M'olj smų za 'obet gr'aha z'elem s'uhamj k'ožjcamj pųk sam se n'ajel dųg'ɔta.

DOMETATI [dɔm'ɛtatj dɔm'ɛcem] *pf.* *dodati*. ♦ M'oreš v'ę dųm'ɛtatj v drv'ejnku j'oš n'ękaj rųgųvj'ɔ da dų kr'a zr'užžjm.

DOPLENKA [dɔpl'enka dɔpl'enke] *f* *dvocijevka*. ♦ Jegųšt'in je z dųpl'enke dr'isnųl dųk sų mų d'ošlj z'etj žr'ępca kaj ga je na k'ortajų zg'ubjl.

DOPLER [dɔpl'ęr dɔpl'ęra] *m* *poklopac s drškom za paljenje i gašenje svijeća u crkvi*. ♦ Zvųn'or je na dųpl'ęrų m'el m'alų sv'ęčjcu s k'ojųm je pųdež'igal v'ęlke, a na kr'ejų m'ęše jjh je pųkl'opjl z dųpl'ęrųm j p'ogasjl.

DOSAĐATI [dɔs'ɔžatj dɔs'ɔžam] *impf.* *naknadno saditi*. ♦ St'orų je s'eme sl'abų zn'iklj pųk v'ę m'oram dųs'ɔžatj kaj n'a z'emļa g'ola.

DRISKA [dr'iska dr'iske] *f* *proljev*. ♦ T'ožjla mj se J'olža da n'ę sme j'ęstj n'ikaj ml'ęčnųga netj ml'ękų. M'om dųb'i dr'iskų.

DROCNOTI [dr'ocnųtj dr'ocnem] *pf.* *iznenada nogom ili kotačem udariti u jamu*. ♦ Pų km'icj sam 'išel v paln'icų pųk sam dr'ocnųl na št'ęngaj kaj sam sj sk'orųm n'ogu sp'otral. ♦ Dr'ocnųl sam s p'rvem kųt'očųm kaj mj se f'elga zv'ijala.

DROTENI [drųt'enj drųt'enųga] *adj.* *žičani*. ♦ Kųlj v'rta sam pųst'avjl drųt'enų 'ogradų, a na v'rhu smų n'apnųlj pj'k'ečega dr'ota.

DURMARŠ [d'urm'arš] *adv.* *uz neprekidno hodanje*. ♦ K'ojnskj j kr'ofskj trg'ofcj sų d'urm'arš peš'očjlj v Kr'iževec na s'ejem j naz'oj d'imų.

FASOVATI [f'asųvatj f'asųjem] *impf.* *dobiti što se zaslužuje ili što kome pripada*. ♦ T'ote sų zap'rlj v r'ęšt. F'asųvalj sų kaj sų zaslj'uzjlj.

FERMATI [f'ęrmatj f'ęrmam] *impf.* *cijeniti, poštvitati*. ♦ 'Un je n'ejgl'avnešj, n'ikųga ne f'ęrma.

FEŠ [f'ęš] *adv.* *indekl.* *lijep, pristao*. ♦ 'Imbra 'ima f'ęš ž'ęnų, a 'un je g'rdj j neval'ųnj.

FŠEPITI [fš'ępjtj fš'ępjm] *pf.* *obujmiti*. ♦ 'Ivek je k'ost j k'oža, a ž'ęna mų je b'anza kaj jų n'ębre fš'ępjtj.

GAŠPAR [g'ašpar g'ašpara] *m* *mala peč na drva*. ♦ Dųk r'oláč pųč'istj r'ola j k'urjmų gr'abrųvjų, g'ašpar djm'i, t'ak j'oko gųr'i.

GOBAVETI [g'obavetj se g'obavjm se] *impf.* *borati se, gubiti jedrost - o plodovima*. ♦ V st'arųstj se lųd'ęm k'oža p'očne g'obavetj pųk zgled'i k'ak j'abųke na kr'ojų z'ime.

GOMENJAK [gųmej'ok gųmej'oka] *m* *zaprežna kola s gumenim kotačima*. ♦ Gųmej'oka kr'ave l'ęžj vl'ęčejų.

GROBENICA [grųben'ica grųben'ice] *f* *grana koja se zakopa u zemlju da izraste novo stablo*. ♦ Grųben'ice sų se l'ępų pr'ijale, a 'unda jjh je mr'as pųf'urjl.

HALINJE [hal'ije hal'ija] *n* *razni odjevni predmeti*. ♦ Z'ęfa sj je prepr'ovjla hal'ije kaj ji oblečejo dok hmerje.

HMOK [hm'ok] *adv.* *na način da se slabije skuha - o jajetu*. ♦ M'ojka sj je nav'ęk j'ęjce hm'ok sk'uhala, a n'am t'rda.

JAGA [J'aga J'age] *f* *oblik ženskog imena Agata*. ♦ J'aga je b'ila Cjgan'ica k'oja je

zn'ola na k'orte c'oprati.

IBER [**'iber**] *adv. preko neko količine*. ♦ Da smų se hm'ejali za kub'ile, Dr'oşu sam j'oş n'ekaj pen'es d'ol 'iber.

JOK [**j'ok**] *uzv. uzvik negodovanja - u* □ J'ok b'oguva! ♦ J'ok b'oguva! J'o t'ebj n'ęsam d'ožen n'ikaj na p'ismų d'atj.

JULI [**J'ulj** J'ulija] *m oblik muškog imena Julije*. ♦ J'ulj je b'il vj's'oki m'oş, a z'el sj je ž'ęnu m'alų i deb'elų.

KANE [**ka n'ę**] *uzv. uzvik kojim se traži potvrda onoga što je rečeno*. ♦ Ka n'ę da se t'i n'a mene n'ębreš s'rdjtj?

KATICA [**k'atjca** k'atjce] *f vrsta male kokoši*. ♦ K'atjca n'osj dr'obne j'ęjce kak g'olųbjca. j'ęzin Ź'urek j'i d'ęla dr'uštų i p'ozj kaj jų n'ęj v'ęlkj p'ęvec pųmr'ęstj.

K BETEGO [**kb'ętegu**] *uzv. uzvik negodovanja*. ♦ A 'idj kb'ętegu, k'aj me t'ųkų zajeb'ovaş?

KADER [**k'ader** k'adrųga] *adj. sposoban, biti u stanju*. ♦ T'i sj n'ę k'ader sv'ojj ž'ęnj kųmand'ęratj, a n'ę kaj bj n'am.

KČEMO [**kčemų**] *adj. indekl. pristao. u* □ b'itj kč'emų. ♦ 'Alj je t'o p'uca j'ę kč'emų, t'o m'oram zn'atj pr'ejdj nek mj k h'izj d'ę za sn'ęhų.

KONTA [**k'onta** k'onte] *m mušterija*. ♦ Na pl'ocy u L'ubregų 'imam sv'oje k'onte pųk l'ęfkų pr'odam j'ęjca i p'rgjce k'ųkų g'ojt je 'imam.

KRASTAVOČA [**krastav'oča** krastav'oče] *f zaraslost u kraste*. ♦ K'ak vas je n'ę sr'om! Pųş'ot vam je v h'izj krastav'oča.

KUKOVAČA [**kųkųv'ača** kųkųv'ače] *f ptica kukavica*. ♦ Kųkųv'ača je v hr'uşkinųj pr'ęlj na L'udbijevev v'rtų m'ęla ml'ode. ♦ Fr'ancj sų zm'işlalj kųkųv'ača z'otų k'aj se pų večer'oj t'ępla.

LECENCERATI [**lecenc'ęratj** lecenc'ęram] *dvov. procijeniti / procjenjivati rasplodnog mužjaka može li ici na pripust*. ♦ 'Imam l'ępųga mar'oşčeca. Na prt'uletje ga d'om lecenc'ęrati kaj bųm ga m'ogel prep'uşčatj. J'ęga č'udaj pras'ic pųk se splat'i m'ętj mar'osca.

LETVITI [**l'ętvjtj** l'ętvjm] *impf. pribijati letve*. ♦ J'oş 'imamų s'amų pol'ętvjtj r'ušta i m'oglj bų se pųkr'ivatj šk'ędja. ♦ Z n'ovamj l'ętvjcamj pųl'ętvjlj bųmų 'ogradų k'olj c'ęlųga dv'ora.

LEVAČARKA [**lev'očarka** lev'očarke] *f ljevakinja*. ♦ N'ęgda se n'ę sm'ęlų p'isatj z l'ęvųm r'okųm. Lev'očarkų je 'učitelka şp'otala, a mj smų j'i se s'i smej'alj.

LOMINIJSKI [**lųm'inijskj** lųm'inijskųga] *adj. aluminijski*. ♦ Za r'ata smų m'ęlj p'or lųm'inijskj žl'ic, v'ilj i tejj'ęri.

MAŠINJENJE [**maş'ijęje** maş'ijęja] *n vrşidba žita*. ♦ 'Akų pųtr'aje t'ak l'ępų vr'ęme, dr'ugj tj'ęden bų p'očela ž'etva i maş'ijęje.

MIGUDAC [**mjg'udac**] *uzv. uzvik kojim se potiče bijeg*. ♦ Dųk nas je n'aşel g'azda kak č'ębramų č'r'ęşje, fl'ętnų smų spl'azjlj i mjg'udac k'am je şt'o ft'igel.

MIKATI [**m'ikatj** m'ikam] *impf. čeşljati kudelj u grebenu*. ♦ B'abjca je m'ikala k'odeļų i t'irala d'ęcų fkr'ęj ud gr'ębena kaj se n'ęj şt'o n'a jenga nap'ičjl.

NABAJATI [nab'ajatj nab'ojam, *imp.* nab'ojaj, *prid. rad.* nab'ajal, nab'ojala, nab'ajalu] *pf.* izreći kome mnogo toga prekorljivoga. ♦ V'ęč me str'oh d'ojtj k ž'ęnjam d'imų. B'oduų mj nab'ajalj p'una v'uha.

NABEČATI SE [nab'ečatj se nabeč'im se, *imp.* nab'ečj se, *prid. rad.* nab'ečal se] *pf.* naplakati se. ♦ N'ękaj smų se nab'ečalj duk sų nas n'aši ųst'avilj s'ome, a 'unj sų ųd'išlj n'a puļe.

NABELITI [nab'ęljtj nab'ęljim] *pf.* u dovoljnoj količini oguliti koru s nekog voća ili povrća. ♦ Nab'ęljle smų r'ępu za štr'ukļe, a n'ękaj bųmų sk'up z'ęlem nakj's'ęljlj z' imų.

NABETEGUVATI SE [nabeteg'uvatj se nabeteg'uvlem se] *pf.* provesti dosta vremena u bolesti. ♦ B'ogec V'inc se l'ętjma nabeteg'oval j nah'odal k d'oktųram, a 'unda je napųdz'odje pret'egel p'ete.

NABEŽATI SE [nab'ęžatj se nabež'im se, *imp.* nab'ęžj se, *prid. rad.* nab'ęžal se] *pf.* natrcati se. ♦ N'ękaj smų se k'ak d'ęca nab'ęžalj pu večer'oj da smų hr'ošče l'ovljj.

NACAPKATI [nac'apkatj nac'apkam] *pf.* rakijom natopiti ranu. ♦ Duk sj je J'oška n'ogų pu's'ękel, z f'ickųm smų mų nac'apkalj k'oli r'ane kaj n'ęj d'objl ųtrųv'aje.

NACOPRATI [nac'oprattj nac'oprām] *pf.* izreći što kroz gatanje. ♦ Cįgan'ica mj je ž'ęnj nac'oprala t'ulke l'ožj z'a mene k'aj smų se na kr'ojų pu'sva'dilj j tr'i dn'i se n'ęsmų spųm'inalj.

NACURETI [nac'uretj 3. nacųr'i, *imp.* nac'urj, *prid. rad.* nac'urel, nacųr'ęla, nacųr'ęlj] *pf.* u dovoljnoj napadati. ♦ D'ęžža je t'ulķų nac'urelj kaj ga v'ę tr'i tj'edne ne tr'e. ♦ D'ogų m'oram č'ękati da nacųr'i l'onec r'akije.

NAČARATI [nač'aratj nač'aram] *pf.* našarati. ♦ Na t'ęm pap'ęru m'oreš z b'ojami nač'aratj kaj g'ojt 'očeš.

NAČEBRATI [nač'ębrattj nač'ębrām] *pf.* pokidati plodove i pritom ošetiti grane. ♦ T'uže sadj'e se n'ęma č'as l'ępu pųm'alem br'atj, negų se žųr'i nač'ębrattj duk je j'oš n'ę g'azda d'ošel.

NAČEHATI [nač'ęhattj nač'ęham] *pf.* skinuti perje i badrljice sa zaklane peradi. ♦ 'Imamų č'as nač'ęhattj d'ostj p'erja. J'oš n'amų m'ęlj sv'ate. (Prije svatova je bio običaj prosuti perje pred mladoženjinom kućom.)

NAČEPETI SE [nač'epettj se načep'im se, *imp.* nač'epj se, *prid. rad.* nač'epel se] *pf.* načučati se. ♦ N'ękaj se t'etec 'Iva S'ušef puđ l'ipųm nač'epel duk sų se k'ortalj.

NADRONCATI SE [nadr'oncattj se nadr'oncam se] *pf.* nadrmati se u vožnji. ♦ ųd š'ume dų d'oma smų se t'ulķų nadr'oncalj kaj nam je za n'ikaj n'ę b'ilų v'ola.

NADRUGATI [nadr'uzgattj nadr'uzgam] *pf.* nagnječiti. ♦ Ako se krųmp'ęr za sv'ije ųhl'adlj, m'oreš ga nadr'uzgattj v č'oļek j d'atj jįm j'ęstj šč'avų.

NADUKATI SE [nad'ukatj se nad'učem se] *pf.* naskakati se. ♦ Za d'ęnes ste se d'ostj nad'ukalj. V'ę h'ote k več'erjį j 'unda sp'ot!

NAHERITI [nah'erittj se nah'erim se] *pf.* nakriviti se. ♦ Pr'ędj nego sl'ožeš k'upa, d'obrų zak'opaj s'ohų, dr'ugač bj se m'ogel nah'erittj j precųr'evattj.

NAKLEČATI SE [nakl'ečattj se nakleč'im se, *imp.* nakl'ečj se, *prid. rad.* nakl'ečal se] *pf.* provesti dosta vremena u klečanju. ♦ B'abjce sų se zn'ale t'olķų v c'ęrkvj nakl'ečattj

kaj jīm je na kùl'ėnaja b'ila razd'rta k'oža.

NAKLIPSATI SE [**nakl'ipsatj se** nakl'ipšem se] *pf. nahodati se.* ♦ N'ėkaj smų se nakl'ipsalj čet'irj l'ėte v l'ubreškų šk'olų.

NALEČI SE [**nal'ėčj se** mn. 3. nal'egnejų se] *pf. namnožiti se.* ♦ L'ojnskų l'ėtų je b'ilų s'ušnų pųk se nal'ėglų č'udaj m'išj. V'ė nam v p'oļu d'ėlaju v'ėlkųga kv'ora.

NAMOLATI [**nam'olatj (se)** nam'olam (se)] *pf. I. PREL. obojati zidove.* ♦ J'urša sj t'ak zn'ọ nam'olatj z'ide k'ak da je zv'učenj m'olar. II. REFL. *našminkati se.* ♦ P'uce sų se s črl'ėnem pap'ėrųm nam'olale duk sų k m'ėšj 'iše.

NAPACATI [**nap'ocatj** nap'ocam] *pf. staviti u salamuru.* ♦ Č'ėkam da se p'oc reshlad'i kaj bųm m'ogla m'eso nap'ocatj.

NAPATITI SE [**nap'atij se** nap'atim se] *pf. namučiti se.* ♦ B'ogec Ž'ura se l'ėtjma nap'atij ųd b'ėtega da je n'ė m'ogel d'olj s p'osteje.

NAPREČEC [**napr'ėčec**] *adv. na način da se ide prečecem.* ♦ S K'orľuca se m'ore napr'ėčec pų p'oľskem p'otų d'ojtj na Str'ugu. T'ọ je č'udaj bl'ize negų da se 'ide pų dr'umų pr'ėk S'ėsvetj.

NAPRHATI [**nap'rhatj** 3. nap'rše] *pf. sitno napadati.* ♦ Pų n'očj je nap'rhalų t'ulų sn'ėga kaj smų ga sk'orųm c'ėlų đųp'olnefkų m'eli k'aj ųdm'ėtati.

OBMRZNOTI SE [**ųbm'rnųtj se** 3. ųbm'rzne se] *pf. djelomično se smrznuti.* ♦ Đųk se Slavek vr'ačal ųd d'oktųra, ųbm'rnųla sų mų se v'uha z'otų k'aj jįh je n'ė s k'apųm p'okrijl.

ODARJATI [**ųd'orjatj** ųd'orjam] *impf. oranjem vaditi što iz zemlje.* ♦ J'oš na pr'oleče smų zn'alj ųd'orjatj kųrz'ije ako je n'ė čez z'imo sp'rhlų.

ODLIKA [**'odljika** 'odljike] *f najviša školska ocjena.* ♦ S'ọ čet'irj l'ėte je m'oja p'ucka zvrš'ila z 'odljųm, ali sam n'ė m'el p'ėneze da jų d'om d'ale v šk'olų.

ODVOŠIVETI [**ųdvųš'ivetj se** ųdvųš'ivim se] *impf. riješiti se ušiju.* ♦ M'ore se ųdvųš'ivetj akų se l'ošj nam'ožejų s tal'enom m'oščųm jlj nac'apkajų s petr'oljnum.

OKOSMATETI [**ųk'osmatetj** ųkųsmat'im, *imp. ųkųsm'atj, prid. rad. ųkųsm'atel*] *impf. postati dlakav.* ♦ P'avel se zanem'arj pųk je ųk'osmatel k'ak v'ukųdlak.

OMEKNOTI SE [**ųm'ėknųtj se** ųm'ėknem se] *pf. spuznuti.* ♦ ųm'ėknųlų se p'or sn'opi ž'ita b'aš da smų v'ozu pųvež'ualj.

OPLETATI [**ųpl'ėtati** ųpl'ėtati, *imp. ųpl'ėčj, prid. rad. ųpl'etal, ųpl'ėtala, ųpl'ėtul, prid. trp. ųpl'ėtanj*] *pf. omatati šibljem.* ♦ V Hržen'icj sam d'ol ųpl'ėtati demjž'ojnkų.

ORGOLJAŠ [**ųrgųl'oš** ųrgųl'oš] *m orguljaš.* ♦ ųrgųl'oš je b'il r'amnatel škole. ,Igral je j pųp'ėval pre m'ėšj, a za pl'očų je ųd ž'upņika d'objl z'ėmlų na Čjrkv'ėnjcj.

PAJEK [**p'ojek** p'ojka] *m opanak; stara cipela.* ♦ J'ėn p'ojek je c'ėlj, a dr'ugi se p'očel k'ėsj. B'om ga d'ol zak'rpatj pųk b'ọ me j'oš sl'ųžjlj duk sj ne k'upim n'ove.

PETLOVJE [**petl'ovje** petl'ovja] *n peteljke.* ♦ T'oča je t'ak pųt'rla gųr'ice da je na t'rsjų s'amų petl'ovje ųst'alų.

POCNJAVA [**p'očjava** p'očjave] *f pucnjava.* ♦ ųd m'ėke se č'uje p'očjava k'ak da l'ova t'irajų.

PODEBRATI [**pųd'ėbratj** pųdeb'ėrem, *imp. pųdeb'ėrij, prid. rad. pųd'ėbral,*

pūdebr'ola, pūd'ębralo, *prid. trp.* pūdebr'oni] **pf.** *ubрати samo dio čega.* ♦ S'amų bųmų pūd'ębralı zr'ęługa gr'aha, zel'enį nek ųst'one. ♦ Pod'ębralı smų gr'ozdje k'oje se p'očelų gn'iletį.

PODOMAČEM [pūdųm'očem] **adv.** *na starinski način.* ♦ M'i 'očemų sv'ojemų s'inų napr'avįtį sv'ate pūdųm'očem t'ak k'ak je t'o n'ęgda b'ilų.

PODOŠTRATI [pūd'oštrati pūd'oštram] **pf.** *napraviti šiljke.* ♦ Na prt'uletje bųmų m'ęlį n'ękaj n'ovį k'olį za gur'ice, a n'ękaj bųmų d'ęlį st'ori, s'amo je pūd'oštramų.

PODREMATI [pūdr'ęmatį pūdr'ęmlem] **pf.** *malo odrijemati.* ♦ V dz'odje vr'ęme n'ębrem sp'ati. M'alų pūdr'ęmlem pūk se zbūd'im.

POFRACKATI [pūfr'ackati pūfr'ackam] **pf.** *potratiti.* ♦ Pūfr'ackati s'aki m'ore, ali treba znati preskrbeti.

POGLEDOVATI [pūgled'ovati pūgled'ovlem] **pf.** 1. *provjeriti što pogledom.* ♦ M'oraš v'išep'ot pūgled'ovati kaj n'ęj k'okušį s pūj'ove kųn'oplenų s'eme d'rbale. ♦ Pūgled'ovav j št'alų kaj se n'ęj kr'ava p'očela tel'itį. 2. *pogledavati koga ili što.* ♦ T'ę d'ęčkų jų st'olnų pūgled'ovle.

POKUHATI [pūk'uhati se 3. pūk'uha se] **pf.** *smanjiti se kod kuhanja - o tekućini.* ♦ D'ęla sam d'ostį j'uhe, alį mj se pūk'uhala pūk sų r'ęzancį g'osti.

POLETVITI [pұл'ętviti pұл'ętvim] **pf.** *zabiti letve na krovište.* ♦ Pr'ęjdi nek sų pұл'ętvili, c'imerman je d'el c'imerana ružen'ice, a g'azda jįm je dųn'ęsel pij'ačų.

POLISKATI SE [pұл'iskati se pұл'iskam se] **pf.** *prosuti se preko rubova tanjura.* ♦ N'ęj t'ulųkų d'mati st'ola! B'o se j'uha pұл'iskala.

PONOSITI [pųn'ositi pųn'osim] **pf.** *iznositi obuću ili odjeću do kraja.* ♦ Zdr'opanųga l'ajbeca bųš j'oš v št'alų pųn'osil, a dųk v'ęč n'a za n'išt, 'unda tį k'upjimų n'ovųga.

PORIBATI [pųr'ibati se pųr'ibam se] **pf.** *porezati se ribežom.* ♦ Z'ęfa sį je na hrž'ovį r'ibeš pųr'ibala p'rste dųk je z'ęle r'ibala.

PORINOTI [pųr'inuti pųr'inem] **pf.** *gurnuti.* □ D'aļe ga pųr'ineš, d'aļe je j'ę. ♦ Dr'oš je drv'enį - d'aļe ga pųr'ineš, d'aļe je j'ę. N'ę znam k'aj sį ž'ęna m'ore z'įm pųm'očį.

POSEDOVATI [pųsed'ovati pųsed'ovlem] **pf.** *nakratko sjedati.* ♦ Zn'om da ste tr'udni, alį n'ęjte t'ulųkų pųsed'ovati. D'a bųmų 'unda p'osla z'avršilį?

POSOSITI [pųsuš'iti pųsuš'im] **pf.** *osušiti koga ili što.* ♦ M'ortį bųm ft'igla v'ęša pųsuš'iti pr'ęjdi nek se d'ęšč zl'ęje.

POT [p'ot p'ota] **m** 1. *seoska ulica.* ♦ Pų večer'oj sų m'ožį sed'ęlį na p'otu, spųm'inali je j p'ušilį. 2. *put.* ♦ 'Idem na d'alkį p'ot.

POTKOŠATI [pųtk'ošati pų tk'ošam] **impf.** *srpom kositi travu na nedostupnijim mjestima.* ♦ K'olį t'rčkį n'ębrem k'ositį s k'osųm negų m'oram s'rpųm pųtk'ošati.

POZEBA [p'ozeba p'ozebe] **f** *oštećenje bilja uslijed niskih temperatura.* ♦ Mar'ulįca je f'ęjst cv'ęla. V'ę se s'amų pl'ošįm mr'aza j p'ozebe.

PRECENITELJ [prec'ęnitel prec'ęniteļa] **m** *procjenitelj.* ♦ 'Akų se n'ęčeš z m'enųm nag'oditį za kv'or k'aj sų mj tv'oje sv'ije napr'avile, b'om p'ozval prec'ęniteļa, a t'ote b'o s'igųrnų v'iše kųšt'alų.

PREJTI [pr'ęti] pr'ęjdem, *imp.* pr'ęjdi, *prid. rad.* pr'ęšel] **pf.** 1. *proći.* ♦ Pr'ęšla je

b'ol. 2. *umrijeti; uginuti*. ♦ Dūk je ljud'em živ'inče kr'epalu, 'unij sū n'ē m'oglj' zguv'oritij t'ō str'ašnū r'ēč negū sū r'eklj' da je pr'ēšlj.

PREMOČITI [**prum'očij** prem'očij] *pf. prokisnuti*. ♦ D'ēšč me vl'ovij v p'olū j za č'as m'j je bal'eda prem'očila.

PREMOČITI SE [**prum'očij se** prem'očij se, *imp. prem'očij se, prid. rad. prem'očij se, prem'očila se, prem'očilū se*] *pf. u velikoj se mjeri namučiti*. ♦ Zr'ušij smū st'ōje. V'ē se m'oramō v šk'edij n'ekak prem'očij ž'ivetij.

PREPETATI [**prep'etaj** prep'etam] *pf. pretražiti*. ♦ Prep'etala m'j je s'ē žepe, alij na m'ojū sr'ēčū 'unū gl'avnu je n'ē n'ašla.

PREPUKATI [**prep'ukatj** prep'učem, *imp. prep'učij, prid. rad. prep'ukal*] *pf. prorijediti čupanjem*. ♦ B'om prep'ukala fl'ance parad'ajza k'aj buđū r'ēdešij b'ole r'oslj.

PRERAJTATI [**prer'oijatj** prer'oijam] *pf. uludo potrošiti novac*. ♦ Da je R'ok v ml'adustij n'ē t'uļkū pen'es prer'oijal, v'ē mū puđ st'ōre dn'eve n'ej b'ilū s'ila d'elatij.

PRERAMNATI SE [**prer'amnatj se** prer'amnam se] *pf. prilagoditi se nekom poslu*. ♦ M'oraš se zn'atij prer'amnatij k s'akūmū p'oslu.

PRETROP [**pr'etrup** pr'etrupa] *m komina koja se po drugi put preša*. ♦ 'Imbrūf pr'etrup je t'ak s'uhij k'aj bij ga sp'ušij b'ilū m'očij.

PREVINOTI [**prev'inuj** prev'inem] *impf. previti ranu*. ♦ G'ober je n'ē d'ol prev'inuj r'anū duk se na lūp'atū nap'orij puķ je d'obij ūtrūv'aje j j'edva sū ga sp'asij.

PRIČETI [**pr'ičetj** pr'ičnem] *pf. početi*. ♦ Gr'ozdje se pr'ičelū p'isati. 'Ovū j'esen bu fl'etnū br'ōje.

PRLJUCKATI [**prl'uckatj** prl'uckam] *impf. prati sitno rublje*. ♦ V z'imij je b'aš n'ē l'ēpū v'aše prjnk'ije pre zd'encū prl'uckatj. Z'otū p'azite da se ne zm'ožete.

PURA [**p'ura** p'ure] *f ženka purana*. □ K'aj sij nav'ek t'ak b'ezvūlen k'ak da tij je p'ura kr'uha fkr'ola?

PURAN [**pūr'on** pūr'ona] *m puran*. □ J'emū je n'ē sm'etij fkr'iš p'rsta puķ'ozatij. M'om b'ēšij n'osa kak pūr'on.

PURICE [**p'urice** p'urij] *f pl.t. trnci, srsci*. ♦ T'ak m'j je b'ilū z'ima kaj sū m'j se pu c'ēlem t'ēlij p'urice p'asle.

RAJTATI [**r'oijatj** r'oijam] *impf. naporno raditi*. ♦ Sl'uge sū pre g'azdj c'ēlj l'etū r'oijalij za st'on, k'oštū j j'an c'ajganij 'ancūk.

RAJZATI [**r'oizatj** r'oizam] *impf. skitati se*. ♦ N'ejst'areša č'er mū se ūd m'alij n'ok nafč'ila r'oizatij.

RANINA [**ran'ina** ran'ine] *f sorta grožđa koja rano dozrijeva*. ♦ Ran'ina se p'očela p'isatij. B'mū jū puđ'ebralij.

RESKLECATI SE [**reskl'ecatj se** 3. reskl'eca se] *pf. rasklimati se*. ♦ St'olcū sū se n'oge reskl'ecale. Tr'eba bu je zn'ova zak'elij. V'udrij ga je pu br'ozū kaj sū mū se z'obj reskl'ecalij.

RASKRILITI [**reskl'ilij** reskr'ilij] *pf. potpuno otvoriti prozor*. ♦ Reskr'ilija je s'ē ūbl'oke j vr'ota da se h'iza d'obry sprej'ufta.

RAS [**r'os**] *prij. osim*. ♦ J'ebūl mū vr'ok m'ater št'ō m'j je gl'ovijce m'aka zr'ezal!

R'os m'oje. (iz *psovke se isključuje majka govornika*)

REKITA [rek'ita rek'ite] *f* rakita - vrsta vrbe. ♦ Rek'ite su r'osle t'ak bl'izu v'ode kaj jīm se gr'oje v Dr'ovijci sm'očalu.

REKVIJA [r'ekvija r'ekvije] *f* misa zadušnica. ♦ V sūb'otu bū r'ekvija za n'aše pūkuj'oke. J'ō sam plat'ila m'ešu.

REKVIRERATI [rekvir'ēratī rekvir'ēram] *pf.* oduzeti imovinu. ♦ Sūld'otj su za dr'uguga sv'ēckuga r'ata pū s'elj rekvir'ēralj k'rmu za sv'oje k'oje.

RESCUFATI SE [resc'ufatj se 3. resc'ufa se] *pf.* početi se raspadati na krajevima - o odjeći. ♦ Na svet'ēšjaj hl'ačaj su mī se nūgav'ice resc'ufale, t'ak je d'ogu n'osīm.

RESPRAVA [r'esprava r'esprave] *f* ostavinska rasprava. ♦ D'e je v'elka būkč'ija, t'u se n'ēma k'aj po r'espravj del'itj.

REŠČEHNOTI SE [rešč'ehnotj se rešč'ehnem se] *pf.* 1. rastrgati se - o tkanini. ♦ Na pj'k'ečem dr'otu sam sī na kap'utu r'uk'ova rešč'ehnuj. 2. raskalati se - o drvetu. ♦ Pūđ t'ērhum sn'ega mī se sl'iva rešč'ehnuja.

REŠČEPERITI SE [reščep'eritj se reščep'erim se] *pf.* raskrečiti se. ♦ M'oraš p'azitj k'ak sed'iš, da se ne reščep'erjš, dr'ugač būđū tj d'ečecj ž'abu v'idlj.

ROŠTATI [r'oštati r'oštam] *impf.* praviti buku kod pretraživanja. ♦ K'aj t'ē tv'oj č'ovek c'elū đup'olnefkū r'ošta na n'ojži?

SASMA [s'asma] *adv.* sasvim, potpuno. ♦ J'ō sam se p'otlam s'ega v t'ebj s'asma razuč'aral.

SCENKATI [sc'enkati sc'enkam] *pf.* uspjeti postići nižu cijenu cjenkanjem. ♦ K'upec j maš'etar su na s'ejmū zn'alj sc'enkati sel'oka kaj jīm je žjv'inče pr'odal za m'ale p'eneze.

SIKSARDA [s'iksarda s'iksarde] *f* seksarda - vrsta vinove loze. ♦ S'iksarda je d'obra za z'obati, a za v'inū je b'aš n'ē v'rla.

SKLITI [skl'itj 3. skl'ija] *pf.* isklijati. ♦ N'ekuje sem'eje, da se pūš'ēje, j'oko d'ogu n'ebre skl'itj.

SMEJATI SE [smej'ati se sm'ejem se, imp. sm'ej se, prid. rad. sm'ejal se, smej'ola se, sm'ejalū se, pril. sad. smej'oč se] *impf.* smijati se. ♦ T'ō je t'ak m'alū p'osla k'aj ga m'i smej'oč napr'ovjīmū. ♦ N'aša m'ojka je nav'ēk str'ojske smej'oč đuček'ovala.

SMETLJIVI [smetl'ivj smetl'ivuga] *adj.* obrastao korovom. ♦ Ž'itū mī je j'oku smetl'ivū đ k'okola. M'oralj būmū ga pl'etj.

SOHARLJIVI [suharl'ivj suharl'ivuga] *adj.* mršav. ♦ V'ida se b'avil s k'vač'ijūm, a b'il je t'ak suharl'ivj kaj bī ga v'eter l'efkū dn'esel. Na kr'oju je t'akuf j hm'rl.

SOMPORAČA [šumpur'ača šumpur'ače] *f* naprava za posipanje sumpornog praha. ♦ K'upil sam šumpur'aču. V'e sī m'orem s'ompuritj t'rsje d'a g'ojt 'očem.

SPLAVOTINA [splav'otina splav'otine] *f* splačina, loša juha. ♦ T'ilča je sl'aba g'azderiča. J'uha jī je sk'orūm nav'ēk k'ak splav'otina. M'ama jī je r'anū hm'rla pūk jū je n'ē m'el št'ō nafč'itj k'uhatj.

SPLJUVATI [spl'uvatj spl'ujem] *pf.* popljuvati. ♦ S'e pū r'edū bī vas tr'ebalu spl'uvatj k'ukū ste sv'ojam sram'ote napr'avlj.

SPOZNOTI [sp'oznŭtj sp'oznem] *pf. skliznuti*. ♦ Š'eka se l'efku t'elj. 'Icek s'amo sp'ozne zj'e.

SPRELJUKNJATI [sprel'ukjatj sprel'ukjam] *pf. izbušiti na više mjesta*. ♦ Vr'ota na paln'ici sŭ crvŭt'očna. S'ŭ sŭ sprel'ukjana.

SPREPIŠKATI [sprep'iškatij sprep'iškam] *pf. izbušiti sitnim oštrim predmetima (sačma, staklovina...)*. ♦ N'ęšče se v'ozil na pr'oznŭm šl'afŭ pŭk ga je sprep'iškak t'ak da ga n'a m'očj zak'rpatj.

SPRETRGATI SE [spret'rgatj se spret'rgam se] *pf. polomiti se*. ♦ V ml'adustj je 'opal z r'ušta t'ak da se s'ę spret'rgal. Sr'ęča da je ž'if 'ostal.

STOMLATI [st'omlatj se st'omlam] *pf. istući*. ♦ Dr'ŭša sŭ na z'ŭbavi d'ęčkj na m'rtvo st'omlatj. T'ŭ mŭ je tr'e z'akaj zaz'iva.

STRANA [str'ŭna str'ŭne] *f strana*. ♦ N'ęsmo se sl'agali z br'atŭm pŭk smŭ r'ęšjilj ŭd'ijtj na str'ŭn. □ 'itj na str'ŭn. ♦ N'ękaj mj je n'ę z mah'urŭm vr'edŭ pŭk m'ŭram s'akj č'as 'itj na str'ŭn. □ na str'ŭn (*ukoso*). ♦ K'up kŭrz'ija nam se n'agnŭl na str'ŭn. M'ŭramo ga pŭpr'ętj kaj se n'ęj zr'ušjil.

STROGAJITI [strŭg'ajjtj strŭg'ŭjŭm, *imp. strŭg'ajj, prid. rad. strŭg'ajjil, strŭg'ŭjila, strŭg'ajjilŭ*] *adv. strugati kako bi se skinuo sloj s čega*. ♦ Zr'ušjilj smŭ št'alŭ. V'ę m'ŭramŭ p'ŭr dn'i strŭg'ajjtj c'igljna da ga ŭč'istijmŭ ŭd m'orta. 'Unda bŭmŭ zn'ŭvjč z'idali.

SVETLATI [sv'ętlatj sv'ętlam] *impf. činiti svjetlim - o metalu*. ♦ M'ęlj smŭ žel'ęzne žl'ice j v'iljce pŭk smŭ je šj'd'olŭm n'ęgda-n'ęgda sv'ętlali.

SVINJŠČAK [sv'ijnščak sv'ijnščaka] *m sitan krumpir za svinje*. ♦ 'Ovŭ je l'ętŭ dr'ębnj krŭmp'ęr. č'udaj je sv'ijnščaka

ŠČISTITI [šč'istjtj šč'istjŭm] *pf. očistiti zaklanu perad*. ♦ J'ŭna n'ę zna mlad'inče šč'istjtj. Nav'ęk je je r'aca p'una pjskŭvj'ŭ.

ŠEPULJA [šep'ulja šep'ule] *f u* □ k'ŭlna šep'ulja = št'ęcljŭn

ŠIGU MIGU [š'igŭ m'igŭ] *adv. simo-tamo*. ♦ K'aj t'i n'ę v'idjš k'ak t'ę kŭt'ŭčj na k'ŭlj 'idŭ š'igŭ-m'igŭ?

ŠOTRATI [š'ŭtratj š'ŭtram] *impf. čarati*. ♦ P'avla je zn'ŭla š'ŭtratj pŭk se n'išče n'ę v'upal zj'ŭm pŭsv'adjtj.

ŠTECLIN [št'ęcljŭn št'ęcljŭna] *m metalna kapica na osovini kola koja štiti da kotač ne ispadne*. ♦ St'arešj sŭ k'ŭlnj šep'ulj gŭv'orjilj št'ęcljŭn. = šep'ulja

ŠTOPVOL [št'ŭpv'ol št'ŭpv'ola] *m konac za krpanje čarapa*. ♦ K'upjla sŭ b'ŭm št'ŭpv'ola j s'ŭma sŭ zak'rpam št'onfe.

ŠTOPLINCIGER [št'ŭpljnc'iger št'ŭpljnc'igera] *m vadičep*.

ŠTUCA [št'uca št'uce] *f kratka puška domaće ručne izrade*. ♦ Dŭk se 'išlŭ v r'apšcar'ijŭ, št'uca se m'ogla skr'itj pŭd kap'ut.

TRŠČATI [tršč'atj 3. tršč'i] *impf. svjetliti u oči*. ♦ Dŭk se v'uni v zrc'alŭ gled'im, s'ŭnce mj tršč'i r'ŭvno v j'očj.

VAGER [vag'ęr vag'ęra] *m naprava pomoću koje se životinje uprežu pod drljače*. ♦ Br'ŭne se m'ŭrajŭ zak'apčjtj za vag'ęr, a 'un za 'iče da bi se m'oglj vl'ŭčjtj.

VEJVERITI SE [v'ęjverjtj se v'ęjverjŭm se] *impf. verati se po drveću*. ♦ Dŭk smŭ se

j'ampūt v'ejverilj pū čr'ēšjī, Fr'ancekū se sv'rš ft'rgla pūk sj je r'okū zm'ēknūl. M'oralj sū ga pel'atj k'umū M'iškj K'uzelevūm na S'ęsvete da mū jū zr'avnajū, a t'ō je b'ilū j'okū būl'eče.

VRTULJKA [vrt'uļka vrt'uļke] *f. hodalica*. ♦ S'uševj k'um M'ika sū m'elj f'ižj vrt'uļkū v k'ojj sū jīm se d'ęca vūč'ila h'odatj. T'ō je b'il za tr'om zab'itj st'op k'oj se m'ogel vrt'etj. Na j'ęmū sū b'ile dv'īē pr'ele v k'oje sū ft'ēknūlj l'ęskvū š'ibū t'ak da je b'ila fkr'ok. N'utrj sū d'elj d'īēte k'oje je j'oš n'īē zn'alū h'odatj j t'ak se vrt'elū kaj mū je b'ilū m'omjca.

VRUŠITI [vr'ušitj vr'ušim] *pf. posjeći drvo*. ♦ R'anū na prt'uletje būmū 'išlj vr'ušitj dr'ēvū za r'ušt na šk'edjū.

ZALISATI [zal'isatj zal'isam] *pf. označiti na drvu granicu šume*. ♦ V š'umj smū sj t'ak ūmez'ovalj da smū na dr'īēvjū sek'irūm zal'isali.

ZAPISKATI [zap'iskatj zap'iskam] *pf. zapijukati*. ♦ Č'ēm sam p'iceke z'ela sp'ot kv'očke, m'om sū zap'iskalj.

ZASKUPSTI [zask'upstj zask'ubem] *pf. povući za kosu*. ♦ 'Učitelka B'aljčka je m'ēla š'egū zask'upstj p'olek v'uha d'ę n'ejb'ole būl'i.

ZASTRUGATI [zastr'ugatj zastr'užem] *pf. zastrugati*. ♦ Zakl'onūmū sv'ijnčetu smū s b'oksanūm kašt'uļkūm zastr'ugalj ščet'īje.

ZAŠČIPATI [zašč'ipatj zaščiplem] *pf. uštiniti*. ♦ P'ęter je t'ak zn'al ž'ęnū zašč'ipatj kaj je s'ō b'ila v č'rjafkaj, alj se 'una z'otū n'īē b'unjla.

ZAŠEPERITI [zašep'eritj zašep'erim] *pf. zategnuti kola*. ♦ Da bj zašep'erilj, tr'ęba sū dv'ō čūv'ękj: j'ęn drž'i š'ępera pre j'ędnem kr'ojū, a dr'ugj ga zad'ęne za ruč'icū.

ZAVEZEK [z'ovezek z'oveska] *m. zametak*. ♦ N'akūn dv'ō tj'edne kv'očka je pr'estala sed'etj na j'ęjci, a v s'akem je b'il z'ovezek j s'ę je ūd'išlū pūd kv'or.

ZNESEK [zn'esek zn'eska] *m. sitno jaje koja kokoš izlegne pred prestanak leženja*. ♦ R'ugajnkā bū pr'estala n'ęstj. N'ašla sam j'ęjnūga zn'eska k'ojeга būm sk'uhala sv'ojj p'ucjci.

ZVATI [zv'atj z'ovem] *impf. zvati*. □ Zv'olj bj j v'as k b'ędū, alj b'aš j'īēmū. (*šaljiv iskaz nekome tko je negdje došao za vrijeme ručka*)

ZVOZETI [zv'ozetj zv'ozim] *pf. suziti*. ♦ J'opūve hl'ače tj b'om zv'ozela j b'oš je m'ogel n'ositj za s'akj d'īēn. Št'ęta jīh je d'atj p'rjnkari.

ZREGULJATI [zreg'ulatj zreg'ulam] *pf. duboko prekopati oranicu ili vinograd*. ♦ 'Ovū z'imū, akū n'a j'okū zm'ržjenu, m'oramū pūš'ęčj t'rsje j zreg'ulatj p'ol gur'ic, a kl'ętū, ako nam B'ok d'ō zdr'ovje, dr'ugū pūlūv'icū.

Zaključak

Izrada razlikovnih rječnika između manje ili više bliskih mjesnih govora važan je lingvistički zadatak jer bi se pomoću njih mogao dobiti uvid u procese jezične divergencije u jednom manjem geografskom prostoru. Na taj način lakše

bi se pratili procesi širenja i rasprostranjenosti najrazličitijih jezičnih pojava iz područja semantike i tvorbe riječi, a ne samo općepoznatih jezičnih izoglosa koje se tiču uglavnom fonologije. Prije izrade rječnika potrebno je napraviti kriterije za izbor riječi kako se ne bi opteretio leksemima koji se razlikuju prema “očekivanim” razlikovnostima - izoglosoma po kojima se ta dva mjesna govora razlikuju.

I nakon što je objavljen rječnik nekog mjesnog govora sigurno će neki novi istraživači (ili najčešće i sam autor rječnika) zapisati još mnogo zanimljivih riječi jer se taj posao nikada ne može završiti. Zato bi s vremena na vrijeme trebalo u stručnoj periodici objavljivati male rječnike nekog mjesnog govora koji bi bili dopuna “velikom”, već objavljenom.

Literatura

BLAŽEKA, Đ. 2008. *Međimurski dijalekt (Hrvatski kajkavski govori Međimurja)*, Matica hrvatska, Čakovec

BELOVIĆ, S. - BLAŽEKA, Đ. 2009. *Rječnik Svetog Đurđa (Rječnik ludbreške Podravine)*. Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb

BLAŽEKA, Đ. – NYOMÁRKAY I. - RÁCZ. E. 2009. *Mura menti horvát tájszótár - Rječnik pomurskih Hrvata*. Tinta Könyvkiadó, Budapest

BLAŽEKA, Đ. 2011a. Raznolikost međimurskog dijalekta kao izazov za dijalektnu leksikografiju. *Globinska moč besede - Zbornik u čast red. prof. dr. Martini Orožen ob 80-letnici* / [uredio Marko Jesenšek]. Kansas. Maribor. Praha: – Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti. Filozofska fakulteta. Univerza v Mariboru – Bielsko-Biala. (Zbirka Zora; 80). str- 444-460.

BLAŽEKA, Đ. 2011b. ‘Lažni prijatelji’ između hrvatskoga standardnoga jezika i međimurskoga dijalekta. *Filologija* 57. Zagreb: Zavod za lingvistička istraživanja HAZU. str. 1-33.

DURIĆ, R. 2010. O leksičkom osjećanju novoštokavštine kroz kroatizme, srbizme i bosnizme na neutralnoj razini, *Filologija* 55, Zagreb: Zavod za lingvistička istraživanja HAZU. str. 117-141.

GREENBERG, M. L. 1999. Slovarček središkega govora na osnovi zapisov Karla Ozvalda [A glossary of the Središče dialect on the basis of Karol Ozvald's notes.]. *Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies* 2. str. 128–175.

MARESIĆ, J. 2010. Izvješće o dijalektološkom istraživanju u Goli kraj Koprivnice 2009. godine, *Kaj* Vol. 43 (215) No. 5-6, Zagreb, str. 93-100.

AMENDMENTS TO THE DICTIONARY OF SV. ĐURĐ (DICTIONARY OF THE
LUDBREG PODRAVINA REGION)

By Stjepan Belović, Ludbreg - Đuro Blažeka, Zagreb

Summary

Based on the corpus of newly registered vocabulary items from the village of Sveti Đurđ and the Dictionary of Prelog (in manuscript), the first part of the work deals with the basic principles of compilation of a dictionary of differentiating vocabulary between closely related local speeches that would be done after a comprehensive scholarly dictionary of some local speech had already been published and a larger linguistic material of a relatively closely related local speech had been compiled. That kind of dictionary would omit all the vocabulary items that are in no relevant way different from the same vocabulary items in the „main“ dictionary. In this way it would be easier to track the processes of expansion and distribution of various linguistic phenomena in the field of semantics and word formation, not just the well-known language isoglosses concerning phonology. The second part of the corpus of newly registered words from the village of Sveti Đurđ brings a selection of the most interesting vocabulary items (either according to whole expressions, or according to an interesting change of a sound, or according to an interesting confirmed sentence that speaks of a past way of life of worldview).

Key words: dictionary of differentiating vocabulary between closely related local speeches; Sveti Đurđ / Prelog; ludbreška Podravina; the phonology, semantics and word formation

K A J – časopis za književnost, umjetnost, kulturu, i njegov nakladnik KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE, društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti, Zagreb – u sklopu programa JEZIČNICA KAJKAVIANA – raspisuju:

12. NATJEČAJ ZA STRUČNE RADOVE / DIJALEKTOLOŠKU OBRADU I OPIS HRVATSKOKAJKAVSKIH ORGANSKIH IDIOMA (NEDOVOLJNO, ILI SASVIM NEISTRAŽENIH KAJKAVSKIH LOKALNIH GOVORA)

Natjecati se mogu svi, a prednost u natjecanju imaju mlađi istraživači (studenti, znanstveni novaci, poznavatelji i zapisivači) žive kajkavske riječi s cjelokupnoga hrvatskokajkavskoga govornog područja.

Stručni rad - opsega najviše do 16 kartica u računalnom obliku i ispisu (po mogućnosti i u pdf formatu), proreda 1,5-2 – primjerene znanstvene obrade (npr., fonetsko-fonološki opis / vokalizam, konsonantizam, akcentuacija; morfologija; sintaksa...) – uz sažetak, ključne riječi, bilješke i popis literature – valja poslati **na adresu: Kajkavsko spravišće / Uredništvo časopisa Kaj (10000 Zagreb, Ilica 34, dvor.; ili e-mail: kajkavsko.spravisce1@zg.t-com.hr).**

Natječaj je otvoren tijekom cijele godine; najuspjeliji radovi – prema prosudbi znanstvenoga povjerenstva – objavljuivat će se u časopisu Kaj.

Cilj je natječaja i programa Jezičnice kajkaviane poticanje znanstveno-istraživačkog rada, osobito mladih, u vrlo opsežnom, a nedovoljno istraženom, području kajkavske filologije.